

KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Bjørgulv Braanen
Daglig leder: Marga van der Wal
Nyhetsjef: Kjell-Erik N. Kallset og Mari Skurdal
Kulturredaktør: Marte Stubberød Eielson
Utenriksredaktør: Yohan Shanmugaratnam

Utgitt av © Klassekampen AS.
Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon forbudt uten etter særskilt avtale.

Mediedrama

■ Det pågår et nervepirrende drama i norsk mediebransje, med svært mye penger og prestisje involvert. A-pressen har kjøpt Edda Media for 1,75 milliarder kroner, men det er høyst usikkert om konsernet får kjøpet godkjent av Medietilsynet. Etter oppkjøpet vil A-pressen ha betydelig mer enn 60 prosent eiermakt i regionene rundt Oslofjorden. Kjøpet er innenfor de nasjonale eierbegrensningene på 33 prosent av opplaget, og det bryter heller ikke mot krysseierskapsbestemmelsene. Derfor håper A-pressen fremdeles på godkjenning, for eksempel ved at Medietilsynet slår fast at det strider mot de regionale eierskapsbegrensningene, men at det likevel kan godkjennes fordi det ikke strider mot lovens formål om å fremme ytringsfriheten, de reelle ytringsmuligheter og et allsidig medietilbud.

■ Hvis Medietilsynet likevel sier nei, kan A-pressen komme med forslag som reduserer deres eiermakt i de omstridte regionene, såkalt avbøtende tiltak. Da vil tilsynet vurdere om det er tilstrekkelig. Dagbladets redaktør John Arne Markussen sa til Klassekampen lørdag at han fryktet at salget godkjennes hvis A-pressen selger seg ut av noen aviser og gir garantier om ikke å stenge trykkerier og distribusjon for andre aktører.

■ Et spesielt problem er at Medietilsynet allerede kan ha skapt presedens i slike saker. Medietilsynet påla Schibsted å selge seg ut av Polaris Media, men Schibsted har utsatt det gang på gang. Til slutt endte det likevel med salg til ulike svenske medieselskap og en internasjonal finansiell aktør. Men Schibsted har fremdeles mulighet til å kjøpe aksjene tilbake om ett år. Denne saken vil bli studert nøye i A-pressen, og i verste fall kan Edda-oppkjøpet ende med at også A-pressen «parkerer» aksjene hos noen villige investorer i påvente av de varslede endringene av medieeierskapsloven. Hvis de regionale bestemmelsene endres, kan A-pressen ta posten tilbake. Det er liten tvil om at et slikt scenario vil være et uttrykk for at de største mediaktørne har klart å undergrave lovverket, men det er også, slik De Facto-forsker Paul Bjerke påpekte lørdag, en bekræftelse på at loven trengs.

BJØRGULV BRAANEN

Der Alte Fritz

Kalenderen

24. JANUAR

Han ble grunnleggeren av stormakten Prøyssen og etterlot seg kultur-skatte som slottet Sanssouci i Potsdam. I dag er det 300 år siden kong Friedrich 2. der Große ble født på Berliner Stadtschloss som eldst overlevde sønn av i alt 14 barn som «soldatkongen» Friedrich Wilhelm 1. fikk med Sophie Dorothea von Hannover.

Stormakten ble grunnlagt på fire angrepskriger – Schlesien-krigene (1740-42, 1744-45), Sjuårskrigen (1756-63) og den bayerske arvekrigen (1778-79) – økonomisk vekst og kulturell blomstring innenfor rammen av det absolutte monarkiet. Hans første strid var med den strenge, autoritære og religiøse faren som pedantisk nedtegnet dagens forløp for sønnen minutt for minutt fram til klokka 17.00. Frokosten var beregnet til sju minutter. I fritiden

Friedrich II

kunne han gjøre «hva han vil bare det ikke går imot Gud». Undervisningen sto hugenottflyktningen Jacques Égide Duhan de Jandun som hadde vist stor taperhet under beleiringen av Stralsund i 1715, for.

Friedrich gjorde opprør mot den fysiske og åndelige tukten i 1728, ved hemmelig fløyteundervisning. Musikk og myndere ble den barnløse kongens evige venner til han døde på Sanssouci 17. august 1786 etter 46 år på tronen. **PMJ**

Er det uhørt «hitling» å sammenlikne med Det tredje rike?

Historiske paralleller

Bjørgulv Braanen
FOKUS

I forrige uke la Europautredningen fram sin store rapport om hvordan EU og EØS har påvirket Norge siden avtalen trådte i kraft i 1994. I den forbindelse skrev jeg en kommentar der jeg hevdet at EU er det mest offensive, samfunnsomstyrtende prosjektet Europa har opplevd siden Det tredje riket gikk under i 1945. Mitt poeng var at EU – og EØS-avtalen for Norges del – ikke primært handler om å fjerne handelshindringer, slik det gjerne framstilles i norsk debatt, men at EU er et prosjekt som tar sikte på å omdanne grunnleggende samfunns- og produksjonsforhold i alle land som enten er medlem eller tilknyttet unionen gjennom EØS. Europautredningen viser da også hvor grunnleggende endringene har vært, fra det helt små, for eksempel at norske kommuner ikke lenger kan tilgodese lokalt næringsliv ved å legge innkjøp av skolemateriell til den lokale bokhandelen, til at EU-retten nå har direkte virkning i norsk rett, til tross for at Norge to ganger har sagt nei til medlemskap i EU.

Den politiske, rettslige og sosiale revolusjonen EU nå gjennomfører, har slik jeg ser det, få paralleller i

europaisk historie. Europautredningen skriver for eksempel at «EU-retten gjennom EØS, Schengen og de andre avtalene de 20 siste årene har slått inn som en tidevannsbølge i norsk rett. Det er ingen tilsvarende eksempler på en så omfattende resepsjon av fremmed rett i norsk rettshistorie, om man ikke går tilbake til innføringen av kanonisk (kristen) rett i Norge i middelalderen. Gjennom avtalene med EU har Norge knyttet seg opp til en felles europeisk rettsorden med klare føderative trekk. De nasjonale rettssystemene består fortsatt – i Norge som i EU-statene – men er underlagt felles forpliktende

«Det kan reises innvendinger mot slike sammenlikninger»

europaiske regler som gjør krav på forrang og direkte virkning».

Dybden og bredden i EU-prosjektets ambisjoner for omdanning av Europa er noe grunnleggende nytt i europeisk historie, og kan altså – ifølge Europautredningen – på det rettslige området bare sammenliknes med innføring av kanonisk rett i middelalderen. Når det gjelder politiske og økonomiske ambisjoner for øvrig, er det vanskelig ikke å tenke på Det tredje rikets planer om «nyordning» av Europa, der målet var et nytt økonomisk, integrert Europa. Når slike paralleller trekkes, er det enkelte som roper opp om «hitling», som om poenget var å brunskvette EU-prosjektet. Fra

min side handler det definitivt ikke om det, men om å finne en sammenlikning som kan vise hvor omfattende og ambisiøst EUs prosjekt for omdanning av dagens Europa i virkeligheten er.

Det kan selvfølgelig reises innvendinger mot denne typen sammenlikninger. Men det må i tilfelle gjøres konkret, med eksempler og argumentasjon, og ikke ved å hevde at det er «uhørt» i seg selv å trekke paralleller til Det tredje rike. En historikervenn av meg har allerede gjort det, ved å påpeke at samfunnsstrukturene både øst og vest for jernteppet ble endevendt langt mer gjennomgripende under

USAs og Sovjets dominans 1945–60. Likeså mener han at Det internasjonale pengefondet og den amerikanske og tyskkedete sjokkdoktrinen overfor de tidligere østblokklandene mellom 1990 og fram til østutvidelsen 2004, var en langt mer dramatisk samfunnsomforming. Han har gode poenger, selv om jeg ikke er helt overbevist. Riktignok rakk ikke Hitler-Tyskland å sette sine planer ut i livet i sin fulle bredde, men når det gjaldt ambisjonene om å skape et økonomisk integrert Europa, synes jeg fremdeles «Neuordnung» i sin ambisjon og storslagenhet er mest å likne med EU-prosjektet. Det skal selvfølgelig ikke forstås som et argument for at EU for øvrig kan sammenliknes med det rasistiske og folkemorderiske regimet.

Bjørgulv Braanen

bjorgulv.braanen@klassekampen.no

Doonesbury

av G.B. Trudeau

